

עד:

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
גרי מצווה

קבב א ב ג מ"ח פ"ט
מהל' מל'ה ו'ה
הלכה ה' שפת' ל'הין קננ
עושי' י"ד מ" קפ' ספ"ף
:1
קבג ד ה מ" עס פ"י
הלכה ה' שפת' עס
עושי' י"ד מ" קננ ספ"ף
:7

דלמא רבי שמעון היא ב'י' אבל לרבנן ב'י' פסק וכן לא פסק שקיל כדהשתא ויחא ליה לאוקמה כרבי שמעון טפי דהשתא לא היו אלא שמי מחלוקת דרבנן דרבי שמעון כר' יהודה דמתניתין אבל אי מתני רבנן היא איכא שלש מחלוקת נלא פסק דל' שמעון אין הלוקח יכול לחזור בו כלל אפי' אם הוא רוצה לקבל מי שפרע ולרבנן יכול לחזור בו וקאי במי שפרע ולרבי יהודה אפילו מי שפרע ליכא ועוד דסברה הוא לרבנן דרבי שמעון כיון דלא נתקיים המקח נשעת מתן מעות ויכול לחזור הלוקח אפי' לא החל אלא שהיה במי שפרע אם כן כשהחזיל השער אפילו במי שפרע לא יהיה לדעתיה דלמינע אחרעא ויאלא אבל לר' שמעון דסבר דלוקח לא מצי הדר ביה ליהי ר' פסק כשער הגבוה שקיל כדהשתא אי לאו שקיל כדמעיקרא דליכא למימר לדמיה לישקול כדהשתא משום דעתיה דלוקח אחרעא ויאלא דרבי נתקיים המקח משעת נתינת המעות לענין שלא יוכל לחזור אפילו יקבל עליו מי שפרע: **תי'פוק** אי'ה רש"י"ח שו"ה"ה אר"כ פסא פריך דלמך לעיל אנה גמי לקבל מי שפרע קאמינא ופריך דלא שייך מי שפרע נשלח ולפון מיפוק ליה י"כ ליטב דה"ק דנהי דלא נהבטלו דברי רב פסא מחמת קושיא של רבינא מכל מקום מיפוק ליה דשוייה שלח:

ימות הגשמים איכא בנייהו: ופוסק עמו כשער הגבוה: והוא גברא דיהבי וזו לנדוניא דבי חמוה לטוף ול נדוניא אתו לקמיה דרב פפא אמר ליה **"אי פסקת עמו כשער הגבוה שקיל כדהשתא ואי לא שקיל כי מעיקרא אמרו ליה רבנן לרב פפא ואי לא פסק שקיל כמעיקרא מעות ניהו ומעות לא קנו אמר להו דאנא נמי לקבולי עליה מי שפרע קא אמינא אי פסק כשער הגבוה מוכר קא הדר ביה מקבל עליה מוכר מי שפרע אי לא פסק לוקח קא הדר ביה מקבל עליה לוקח מי שפרע אמר ליה רבינא אר"כ דרבי שמעון דאמרי מעות לא קנו ואפילו הכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדהשתא אי לא פסק שקיל כדמעיקרא דלמא **"ר"י** שמעון היא דאמר מעות קונות וכו' פסק כשער הגבוה שקיל כי השתא אי לא פסק שקיל כמעיקרא משום דקני להו וזו אבל לרבנן בין פסק בין לא פסק שקיל כי השתא אי לא פסק שקיל כמעיקרא פסק דקני להו וזו אימור דאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי מי אמר דאי לא תימא הכי מי שפרע בלוקח לרבי שמעון לית ליה וכו' תימא הכי נמי והתניא **"מכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע בו' מאי מכל מקום לאו דלא שנא לוקח ולא שנא מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה רב אחא בר'ה רבא לרב אשי ותיפוק ליה דשליח שוייה מעיקרא **"א"ל** בתגרא דובין ומוזבין: **מתני'** ימלוה אדם את אריסו חטין בחטין לזרע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסו חטין בחטין לזרע ביוקר והזולו או בזול והוקרו נוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ' תנו רבנן מלוה אדם את אריסו חטים בחטים לזרע בד"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ובין לא ירד ומאי שנא תנא ברא דקא מפליג בין ירד ובין לא ירד אמר רבא **"ר' אידי** אסברה ניהלי' **"באתרא** רתנא דידן אריסא יהיב ביורא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהיב ביורא מצי מסליק ליה וכו' קא נחית לבציר מכהי קא נחית באתרא רתנא ברא מרי ארעא יהיב ביורא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מכהי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם לחבירו הלויני******

שמעון לית ליה וכו' תימא הכי נמי והתניא **"מכל מקום כך הלכה אבל אמרו חכמים מי שפרע בו' מאי מכל מקום לאו דלא שנא לוקח ולא שנא מוכר מקבל עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה רב אחא בר'ה רבא לרב אשי ותיפוק ליה דשליח שוייה מעיקרא **"א"ל** בתגרא דובין ומוזבין: **מתני'** ימלוה אדם את אריסו חטין בחטין לזרע אבל לא לאכול שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסו חטין בחטין לזרע ביוקר והזולו או בזול והוקרו נוטל מהן כשער הזול ולא מפני שהלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ' תנו רבנן מלוה אדם את אריסו חטים בחטים לזרע בד"א שלא ירד אבל ירד אסור מאי שנא תנא דידן דלא קא מפליג בין ירד ובין לא ירד ומאי שנא תנא ברא דקא מפליג בין ירד ובין לא ירד אמר רבא **"ר' אידי** אסברה ניהלי' **"באתרא** רתנא דידן אריסא יהיב ביורא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהיב ביורא מצי מסליק ליה וכו' קא נחית לבציר מכהי קא נחית באתרא רתנא ברא מרי ארעא יהיב ביורא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נחית לבציר מכהי קא נחית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור תנו רבנן אומר אדם לחבירו הלויני****

ימות הגשמים איכא בנייהו. תנא קמח כל ימות השנה קאמר ופליג עליה רבי יוסי ואמר לא שנא ימות החמה ולא שנא ימות הגשמים עד שיהא לו למוכר זבל כדשפות וחכמים מתירין אף על פי שאין לו יש לאחרים אם שכר נרקב ונישוף בימות הגשמים ועשה זבל אבל בימות הגשמים לא: **ופסק** עמו כשער הגבוה: **אבל** כההה מתני' קאי שלריך לפסוק עמו שאס ויחול ויפחתו דמי השער ויגבה שער הפירות שיתנו יותר בסלע שיתן לו כשער הזול ואם לא פסק כן יקבל על כרחו כשער שפסק: **הוא גברא דיהיב וזו לנדוניא דבי חמוה.** ופסק עם מוכרי נדוניא תכשיתי הגנות ונתן להם מעות להיות מוכנים ליום פלוני ועשאו חמיו שלח לפסוק: **ול נדוניא.** ור"ה לחזור שאין חמיו רצה לקבלה בדמים הללו: **מוכר קבדר** כיה. כשאילו מקיים תנאו ליתן כשער הזול: **ומתאי.** דמתני' דמריץ ליה לפסוק כשער הגבוה אפילו לרבנן קאמר דפליגי עליה דר' שמעון כפרק הזהב **(לעיל דף מה.)** ואמרי דלוקח יכול לחזור בו כמוכר ואין לו עליו אלא מי שפרע בחזר בו אף בלא נשחיה השער ואפילו הכי אמרין במתני' כי נשחיה השער ואיכא למימר הואיל ולא נתן המעות על מנת לקבל עכשיו אלא לאחר זמן ובתוך כך נשחיה השער דעתיה אחרעא וילא הוא לא אמרין הכי אלא אם כן פסק בפירוש שער הגבוה דשקיל כהשתא ואי לא שקיל כמעיקרא או יקבל מי שפרע: **דלמא משני.** דלאר"כ לפירושי: **רבי שמעון** היא דלמך מעות קונות. וגבי מוכר הוא דמתקן רבנן חזרה כי לא משיך מימיה ומקבל מי שפרע אבל לוקח לא מצי הדר ביה מבי יחי וזו (ה) אף כי לא נשחיה השער ומשום הכי כי נשחיה השער נמי הואיל ומעות קונות לא מצי הדר ביה האי לוקח דמתני' דקנו ליה זוזי. אבל לרבנן דלמרי אף לוקח יכול לחזור בו אפילו דבשעה שלא נשחיה ולא קני אלא לקבולי מי שפרע היכא דנשחיה השער והוא לא נתן מעות אלא ע"מ לקבל לאחר זמן אימתא לך דמי שפרע נמי ליכא ואפילו לא פירש: **דדעסיא דלויני.** הפוסק עד לאחר זמן: **אחרעא וילא הוא.** אם ישחיה

בתוך הזמן: אימור דלמך רבי שמעון. דלוקח לא מצי הדר ביה: **כחד פרעא.** כגון שלא נשחיה השער או הפוסק ע"מ לקבל מיד ונשחיה ונתן כך נשחיה השער דכי פסק לאו אדעתא דתרעא וילא פסק: **בפרי פרעי.** כי מתניתין: מי אמר. מודה הוא דחזר ואין עליו אלא מי שפרע וכו' נמי אוקמת לה כרבי שמעון להנלל מקללת מי שפרע מריץ לה לפסוק כשער הגבוה ואם לא פירש וחרז בו מקבל מי שפרע וה"ה לרבנן דבתי תרעי לא פליגי: **דאי לא סימא.** דמודי ר"ש בתי תרעי דלוקח יכול לחזור בו וקבל מי שפרע: **ליס ליה.** בנתמיה: **וסהיא מכל מקום כן הלכה בו.** ור"ש קאמר לה כפרק הזהב **(לעיל מה.)**: **ופסוק ליה.** דלין כאן מי שפרע אלא לוקח נדוניא זו דהא שליח שיהי של בית חמיו עשאיהו שליח לפסוק וממיו חזר בו ומה בירו של זה לעשות שב"ד מקללין אותו וממנו נמי לאו בר קבולי מי שפרע הוא דמצי אמר היה לך לפסוק כשער הגבוה ולתקוני שדרחין ולא לעומי ונדבר עיוות כמה שהיה עליו לתקן לא נעשה שלוחו: **כסגרא דובין** ומוזבין. לא שליח נעשה אלא הוא פסק עם חמיו וחמיו פסק עם אחרים ומשכר יס"כ לא פסק חמיו עמו וזה פסק כדי למוכרה לחמיו ולהשכר: **בתני' חטין נחטין לזרע.** סאה בסאה ונגמרה מפרש טעמא: **שהיה ר"ג.** כלומר לך הוצרך לשנות משנה זו לפי שהיה ר"ג מחמיר שאם החול נוטל מהן כשער הזול ואשמועינן מתניתין לא להלכה כן אלא שרצה להחמיר על עצמו: **גמ' שלא ירד.** עדיין לא ירד הארץ למוכה לעבודה בשום עבודה: **אבל ירד אסור.** כדמפרש ואולי: **רבי אידי** אסברה לי. פירש והבינה לי: **ביורא.** הורע: **מצי מסלק ליה.** עשה"כ. הלכך אפילו ירד וכבר חרשה הואיל וכי עשה"כ לפסוק בשביל שאין לו זרע כשלוה ממנו וזרע ובשיקרו חטין יתן חטין און זו הלוואה. אלא לבציר מהכי נחית הרי הוא כיוור למוכה מעשיו ע"מ שיעול עשה"כ הורע מחלה מחלק המגיע לארץ והארץ יטול השאר בכר טרחה ויטול פחות משאר ארסין כשיעור הורע ועל מנת כן ירד שיטול פחות משאר ארסין כשיעור הורע: **מרי ארעא יהיב ביורא.** וזה היה קרקע שלו יפה ושינה ממנהג העיר להטיל על הארץ הלכך אם פסק כן עמו בתחילתו קודם שירד דמצי מסלק ליה כי נחית לבציר מהכי נחית ואין זו הלוואה. אבל ירד ומתחילתו לא פסק עמו שיהא הורע שלו ואחר מוכן נתרצה מאלו ע"י קבלת דמים או מתנה אין ירידתו עכשיו למוכה דינמא לבציר מהכי נחית והלוואה היא גביה ואסור:

(א) לעיל מה. מ"ח. ס"ו. לעיל מה. מ"ח. ופתחתה ס"י"ג. (ב) ר"מ מ"ח ע"ה מתהר"ל וכתב"ה ס"ד. (ג) וכן כשער יע"ק. (ד) ג"ל א"י יע"ק וע"י רש"י.

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ר' שמעון וכו' מבי יחי וזו כי לא נשחיה השער ומשום הכי אף כי נשחיה פליג וי"כ י"כ ליטב לשון אף כמו שנכתב בפסחים ור"ל דליקח רוצה לחזור אף שלא נשחיה השער וק"ל:



Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones